Stavanger-Regionens Europakontor

Nytt fra Brussel 2008

NYHETSBREV FRA STAVANGERREGIONENS EUROPAKONTOR - nr. 5 - 2008

www.stavangerregion.eu

Alle vil bli energibyer

Stavanger er Norges oljehovedstad og vi har ambisjoner om å bli en ledende europeisk energiregion.

Våre forutsetninger er bra, men samtidig så er det mange andre som søker etter lignende titler.

Den siste på banen er Malmø som gjerne vil kalle seg "Vindenes By". I juni ble den store offshore vind farmen Lillegrund i Øresund satt i gang og vind-bedrifter med Vestas i spissen etablerer seg nå i byen.

For å virkelig synliggjøre "Vindenes by" planlegger kommunen å sette opp minivindmøller på hus og leilighetskomplekser i byen.

Dette bli visuelt og vil sikkert skape interesse og artikler om byen.

Stavangers vennskapsby Esbjerg har lenge vært den danske oljebyen. Nå ønsker de å endre sin profil mot "offshore-byen". Siemens Wind Power vil etablere seg der og havnen kaller seg nå "Port of wind". Antall vindmøller i Nordsjøen skal økes fra dagens 500 til nærmere 10.000 i de neste 10 årene og Esbjerg mener at de er bra plassert for å spille en sentral rolle i denne utviklingen.

I Østersjøen er det Nynäshamn som skal bli senter for marin energi. De satser 3 milliarder svenske kroner på utbygging av vindkraft og bølgekraft (fra et dybdehull i havet). For å få med seg innbyggerne tilbyr de andeler i prosjektene.

Det finnes mange flere eksempel, men for å virkelig leve opp til tittelen bør regionen/byen oppfylle følgende krav:

a) Den bør være en viktig eksportør av energi til Europa

b) Den bør ligge i forkant på utviklingen av alternativ energi

c) Den bør ha en annerkjent kunnskap på energiområdet (universitet, forskning, analyse)

d) Den bør delta i europeiske nettverk (7RP, Interreg, Intelligent Energy)

Vår store styrke er punkt a) der vi både er eksportør av olje, gass og fornybar vannkraft, noe som er vanskelig for andre kandidater å kopiere. På de andre punktene er vi relativt svakere, men absolutt på vei fremover. Det ville f.eks. være interessant om analysemiljøene i Stavanger kontaktes når oljeprisen faller eller stiger eller når man diskuterer "peak oil" eller potensialet for marin energi.

Danmark har allerede sterke offshore-miljøer, mens den svenske styrken ligger på forskningssiden og politisk gjennom at politikerne arbeider for et fossiluavhengig Sverige 2020.

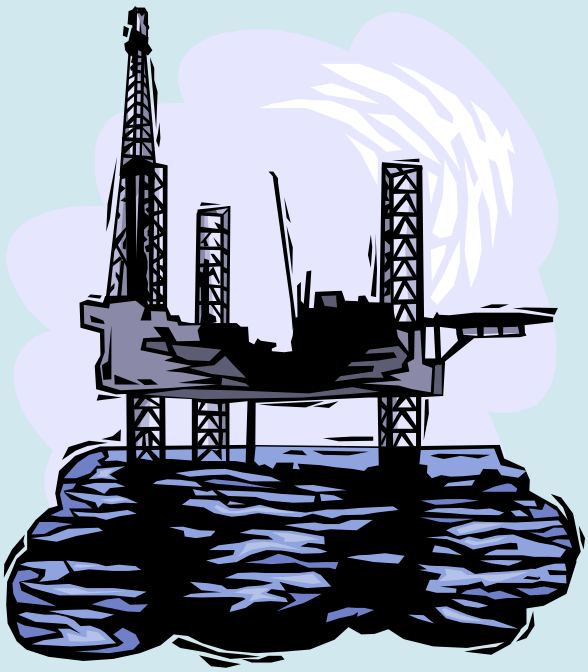

Sveits vinner EM i forskning

I EUs forskningsprogram 7RP (7. Rammeprogram) finner man alt fra utveksling av forskere og SMB-forskning til avansert grunnforskning.

Den avanserte grunnforskningen ligger under ERC (European Research Council).

ERC skal støtte de beste forskerne i Europa slik at de kan bygge bra team og drive sin forskning fra europeiske institusjoner og ikke forsvinne til de rike universitetene i USA.

ERC har både stipendier for unge talenter og stipendier til allerede annerkjente forskere. I motsetning til andre programmer så stiller ERC ingen krav på valg av forskningstema og heller ingen krav på at forskerne må ha partnere fra flere land.

Budsjettet for 2007-2013 er 7,5 milliarder € og de vinnende forskergruppene får gjennomsnittlig 2,5 millioner € for en 5-årsperiode.

Den første utdelingen har nå skjedd og resultatene viser at noen land har flere eliteforskere enn andre.

Det var over 2000 søkere og 275 vant dette gjeve stipendium som kommer til å lyse på deres CV og kanskje holde de tilbake i Europa i tiden fremover.

At britiske og franske forskere dominerte med henholdsvis 21 og 13% av stipendiatene er ikke helt overraskende, men at over 10% av stipendiatene gikk til utenforlandet Sveits overrasker (og kanskje irriterer) mange. Sveits betaler bare 3,1% av budsjettet og gjør dermed en stor "gevinst".

Andre land som gjør det bra i forhold til størrelsen er Israel, Sverige, Nederland og Finland.

Norge fikk to stipendier – et til en forsker fra Kavlisenteret på NTNU og et til Universitetet i Tromsø. Det er en stor presentasjon av disse forskerne å komme med, men som land gir dette oss ingen sterk posisjon (vi betaler 2,1% og vinner under 1% av kontraktene)

7RP er et felles samarbeide om å skape et sterkt felles europeisk forskningsområde. Det er derfor ikke riktig å sammenligne tall slik som jeg gjør – men på den andre siden så kan man gjennom slik statistikk se hvilke områder man bør legge vekt på i fremtiden.

I Rogaland er vi bedre på klynger og mindre forskningsprosjekter, men det finnes sikkert forskere som også kan konkurrere i denne ligaen.

EUs forskning går her i retning av å støtte de beste forskerne til å drive frie forskning. Dette sammen med European Institute of Technology kommer til å endre og troligen også styrke toppforskningen i Europa.

Harde kamper om "Carbon Leakage"

I 1:2008 skrev vi om det nye begrepet "carbon leakage" som diskuteres i Brussel og EU-landenes hovedsteder. Rundt årsskifte kommer den endelige beslutningen om ETS (dvs kompromisset mellom Ministerrådet og Europaparlamentet) og debatten har absolutt ikke kjølnet av.

Energiintensive bedrifter innenfor stål, sement, kjemikalier og aluminium kjemper hardt for å slippe å kjøpe dyre kvoter når det nye EU Emission Trading Scheme (ETS) skal tre i kraft 2013.

ETS er allerede i gang, men det er først i 2013 at man i følge forslaget må kjøpe alle sine kvoter. Dette har satt i gang en febrilsk lobbyaktivitet for å få mykere overgangsregler for utsatte industrier og regioner.

Om ETS blir innført uten kompensasjon for energiintensive bedrifter, får industrien høyere kostnader og Europa risikerer at bedriftene flytter ut av Europa ("carbon leakage").

Et eksempel på konsekvensene er sementprodusenten Aalborg Portland som i dag slipper ut 2,5 millioner tonn CO_2 i året. Med dagens CO_2-pris (17€/tonn idag, men 26€ i juni og mange spår priser opp mot 30-40€ i fremtiden) stiger deres kostnader med 375 millioner – om de produserer som før. Prisen på CO_2 forventes øke frem mot 2013 og dette kan dermed blir riktig dyrt for bedriften.

Samtidig så fungerer ETS som et sterkt incentiv til å øke energieffektiviteten i industrien og Ålborg Portland regner allerede med å høye effektiviteten med 30% før 2016.

Europakommisjonen analyserer nå risikoen for "Carbon leakage" – hvilke sektorer som er utsatt, hva det kan koste og hvor utsatt bedriftene er for konkurranse utenfra.

Forskere fra Cambridge har kommet med en første analyse som viser at industrien er mindre utsatt for "Carbon leakage" enn man tror. I følge dem er konsekvensene avhengig av prisen på CO_2, men også veldig mye av hvilken politikk myndighetene fører for å hjelpe industrien senke sine utslipp. Blant annet så understreket de viktigheten av at landene bruker inntekten fra salget av kvoter på en smart måte – f.eks til høye energieffektiviteten i industrien.

ETS er et kraftig incentiv til klimainvesteringer og det blir spennende å følge CO_2-priser, EU-kompromiss og effekten på energieffektiviseringen i tiden fremover.

Norge blir med i ETS og for Hydro Aluminium og Karmøy er resultatet av denne debatten veldig avgjørende for bedriftens konkurranseevne etter 2013.

Stort behov for Helse-IT i Europa

I følge Europakommisjonen så er det globale markedet for helse-IT på over 65 milliarder kroner. En tredjedel av dette gjelder EU og med de demografiske utfordringene som EU står overfor så må EU-landende investere mye i utviklingen av helse-IT i årene fremover. Den frie bevegelse av pasienter og helsetjenester i Europa stiller også nye grenseoverskridende krav som bare smart bruk av IT kan løse. I EUs forskningsprogram 7RP finner man forskningmuligheter for Helse-IT både i IKT-programmet og i Helseprogrammet. I 2009 kommer sannsynligvis også en utlysning på Regions of Knowledge med helseklynger og det kan være en stor mulighet for Rogalands Helse-IT miljø.

Mandag 8 desember arrangerer tenketanken Friends of Europe en stor konferanse om helse -"long live Europe – shaping our healthcare revolution" – i Brussel. Europakontoret er medlem og vi tar gjerne med oss noen helserevolusjonære fra Rogaland som gjester til konferansen.

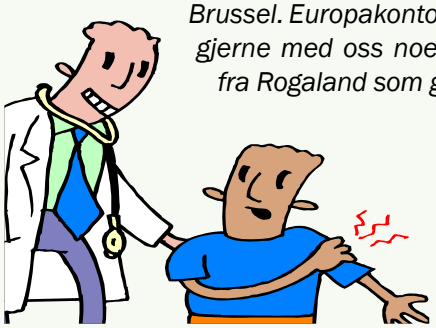

Kultureksperten på Europakontoret

Fra september har Bodil Agasøster arbeidet på Europakontoret. Hun har doktorgrad i statsvitenskap fra Aberdeen og akademisk bakgrunn fra Tyskland og universitet i Bergen.

Hun har de siste 5 årene arbeidet som program- og prosjektleder i kulturavdelingen i Europakommisjonen og før det arbeidet hun i det norske kulturdepartementet.

I Europakommisjonen arbeidet hun både med kulturpolitikk og kulturprogrammer – temaer som er høyt på agendaen i EU, Europeiske regioner og hos oss i Rogaland.

Bodil er vokst opp i Ølen og slekten kommer fra øya Agasøster utenfor Bømlo.

Hun er allerede i full gang med vårt store prosjekt i Europaparlamentet og kommer i begynnelsen av januar til å dra på en turne i Rogaland for å diskutere kulturnæringer og EUs kulturprogrammer.

Ta kontakt med Bodil på bodil@onemarket.be om du ønsker å diskutere dine prosjekter med henne

Regionalt Comeniusprogram fra 2009

Comenius Regio Partnership skal finansiere skolesamarbeide mellom regioner og kommuner i Europa.

Gjennom programmet kan et fylke eller kommune i Norge samarbeide med en parallell organisasjon i et annet EU-land. Man kan samarbeide om skoleledelse, integrasjon, felles lærerkurser, entreprenørskap eller kanskje hvordan man skal unngå at elever slutter før de blir ferdige.

I et Comenius Regio samarbeide kan man også ha med museer, ungdomsklubber eller andre som passer inn i prosjektet. Søknadsfristen er 20. februar 2009 og SIU er norsk koordinator.

I Rogaland er vi sterke på skoleprogrammene og her finnes det interessante muligheter for fylke og kommuner – kanskje i samarbeide med Vitensenteret, Pøbelprosjekt eller andre lokale partnere.

2000 klynger i Europa

En bedriftsklynge er et informelt eller formelt nettverk av bedrifter som gjennom samarbeide øker produktiviteten, innvasjonsevnen og skaper nye forretningsmuligheter for deltagerene.

I oktober presenterte Europakommisjonen sin rapport om klynger (cluster) i Europa.

I følge European Cluster observatory så finnes det ca 2000 klynger i Europa som tilsammen sysselsetter 38% av arbeidsstokken.

www.ec.europa.eu/enterprise/innovation/index_en.htm

I følge rapporten så mangler Europa klynger i verdensklassen (Silicon Valley...) og dette blir derfor en del av EUs næringslivspolitikk fremover. Foruten European Cluster Observatory kommer de til å etablere en European Cluster Policy Group som skal arbeide med hvordan man kan utvikle sterkere klynger.

De kommer også til å lage et pilotprogram for utvikling av ledere og utvikling av kvalitetskrav for klyngesamarbeide til utvikling av innovative SMB.

Europakommisjonen har egentlig lite å si på dette området, men de kan ha spille en rolle i utvikling av grenseoverskridende klynger gjennom programmer som Region of Knowledge, Interreg og CIP.

I Rogaland har vi sterke nettverk som er aktive både i EU og fine norske programmer som VRI og Arena. I fremtiden blir det viktig å samordne arbeidet i norske og Europeiske programmer.

Norsk kultursatsing gir muligheter for Stavanger 2018

I oktober-desember 2010 planlegger den store kulturinstitusjonen Bozar i Brussel en stor norsk satsing. Sentralt i prosjektet står en Munch-utstilling. Store Munch-utstillinger beveger seg sjelden utenfor Norge og man forventer at utstillingen kommer til å dra til seg veldig mange besøkende fra Belgia og nabolandene.

Bozart-bygningen ble tegnet av arkitekten Victor Horta og har konsertsal, teatersal, filmmuseum og vakre utstillingslokaler.

Leif Ove Andsnes er en av mange andre norske artister som planlegger konserter i Bozar, men man ønsker også filmer, teater, arkitektutstillinger og annen kultur fra Norge.

Stavanger beveger seg nå inn i den viktige og vanskelige etter-kulturår perioden. En Stavanger2008 satsing i Bozart kan være en passende aktivitet der vi både kan vise våre kjente artister, men også bygge på med Norwegian Wood, designutstillinger, filmer og annen kultur som har fått en løft gjennom Stavanger2008.

www.stavangerregion.eu

ROGALAND FYLKESKOMMUNE

STAVANGER KOMMUNE

Haugesund kommune

SANDNES KOMMUNE

HØGSKOLEN STORD/HAUGESUND

Karmøy kommune

Universitetet i Stavanger

IRIS International Research Institute of Stavanger

STAVANGER REGIONEN NÆRINGSUTVIKLING

Lyse

Har du vært på vår hjemmesider?
WWW.stavangerregion.eu
– her finner du informasjon, artikler nyhetsbrev og blogg. Vi tar gjerne mot kommentarer.

Pål Jacob Jacobsen kommer til Rogaland:
12-14 jan, 23-25 feb, 27-29 april og
12-14 mai.

Bodil Agasøster kommer til Rogaland 8-9 juni.

Ta kontakt direkte med Randi Thorsen i Stavangerregionen Næringsutvikling om du ønsker møte eller foredrag.

E-post til Stavangerregionens Europakontor er som følger:

pal@onemarket.be

Redaksjonen avsluttet 15-07-2008

Stavangerregionens Europakontor
Tel +32 (0)2 2311884
FAX +32 (0)2 280 06 90
www.stavangerregion.eu

Redaksjon: Pål Jacob Jacobsen
NY HJEMMESIDE: www.stavangerregion.eu
Tilrettelegging og distribusjon: In Media Markedskommunikasjon A/S